

Obsah

1 ÚVOD	5
1. 1 Příprava mládeže na povolání a její význam	5
1.3 Výchova a vzdělávání mládeže pro odvětví zemědělství, lesnictví a potravinářství	6
2 ORGANIZACE SOUSTAVY MLÁDEŽE NA DĚLNICKÁ POVOLÁNÍ	8
2.1 Struktura výchovně vzdělávacího systému v České republice	8
2.2 Obsahové zaměření učňovského školství	9
2.3 Řízení a organizace učňovského školství v resortu MZe ČR	9
2.3.2 Základní hlediska pro koncepci přípravy v resortu	10
2.3.3 Seznam učebních a studijních oborů současné výchovně vzdělávací soustavy v resortu zemědělství ČR	11
2.3.4 Nástavbové studium pro absolventy tříletých učebních oborů	12
3 OBECNĚ PLATNÉ PRÁVNÍ PŘEDPISY	13
3.1 Ústava České republiky zákon České národní rady č. 1/1993 Sb.	13
3.2 Školský zákon	13
3.2.1 Část první	14
3.2.2 Část druhá je věnována základní škole	14
3.2.3 Část třetí je věnována středním školám	14
3.2.4 Část čtvrtá	16
3.2.5 Část pátá	17
3.2.6 Část šestá	17
3.2.7 Část sedmá	17
3.2.8 Část osmá	17
3.2.9 Část devátá a desátá	17
3.3 Zákon o státní správě a samosprávě ve školství	17
3.3.1 Státní správu ve školství vykonávají	17
3.3.2 Výkon samosprávy ve školství vykonávají	18
3.4 Vyhláška o postupu a úkolech orgánů a organizací při řízení a přípravě mládeže pro povolání v SOU a SPV	18
3.4.1 Ústřední orgán státní správy	18
3.5 Vyhláška, kterou se mění vyhláška o finančním a hmotném zabezpečení žáků SOU, OU a U	19
3.5.1 Finanční zabezpečení žáků	19
3.5.2 Hmotné zabezpečení	19
3.6 Vyhláška o středních školách	20

3.6.1	Teoretické vyučování	20
3.6.2	Praktické vyučování	20
3.6.3	Výchova mimo vyučování	21
3.7	Vyhláška o organizaci, výkonu a úkolech školní inspekce	21
3.7.1	Organizace České školní inspekce	21
3.7.2	Výkon školní inspekce	21
3.7.3	Úkoly inspekce	21
3.8	Vyhláška o ukončování studia ve středních školách a učilištích	22
3.8.1	Závěrečná zkouška	22
3.8.2	Maturitní zkouška v SOU	22
3.9	Zákoník práce	22
3.10	Obchodní zákoník	23
3.10.1	Obchodní společnosti	23
3.10.2	Družstvo	24
3.10	Občanský zákoník	24
3.12	Zákon o živnostenském podnikání	25
3.13	Vyhláška o speciálních školách a speciálních mateřských školách	25
4	ZÁKLADY APLIKOVANÉ PSYCHOLOGIE PRO INSTRUKTORY ŽÁKŮ	27
4.1	Psychologická charakteristika dospívající mládeže	27
4.1.1	Vývoj základních schopností, dovedností a zájmů v období dospívání ...	27
4.2	Psychologické základy odborného výcviku, získávání vědomostí, dovedností, návyků	30
4.2.1	Proces získávání vědomostí	31
4.2.2	Proces získávání pracovních dovedností a návyků	31
4.3	Působení instruktora na žáka a jejich vzájemný vztah	32
4.3.1	Význam osobnosti a chování pedagogického pracovníka	32
4.3.2	Vzájemný vztah instruktora a žáka	32
4.4	Základy úspěšného jednání s lidmi	34
4.5	Duševní hygiena práce a volný čas	35
5	VÝZNAM A POSLÁNÍ INSTRUKTORŮ ŽÁKŮ PŘI ODBORNÉM VÝCVIKU	36
5.1	Výběr instruktorů žáků	36
5.1.1	Úkoly instruktorů v praktickém vyučování	36
5.1.2	Jmenování instruktorů	36
5.1.3	Rozdíl v činnosti instruktorů na PPV a na smluvních pracovištích	37
5.2	Kvalifikační požadavky na instruktory	37
5.2.1	Odborná zdatnost	37
5.2.2	Vzdělanost	37
5.2.3	Organizační schopnosti	37
5.2.4	Charakterové vlastnosti	38

5.2.5	Přirozená autorita instruktora	38
5.3	Odpovědnost instruktora za žáky	39
6	ZÁKLADNÍ UČEBNÍ DOKUMENTY A JEJICH VYUŽÍVÁNÍ INSTRUKTORY	40
6.1	Základní pedagogické dokumenty	40
6.1.1	Základní údaje	40
6.1.2	Stručný popis oboru	40
6.1.3	Zdravotní požadavky	40
6.1.4	Profil absolventa	41
6.1.5	Požadavky na bezpečnost a ochranu zdraví při práci a hygienu práce	41
6.1.6	Zařazení absolventů	41
6.1.7	Možnosti dalšího vzdělávání absolventů	41
6.1.8	Učební plán	41
6.1.9	Učební osnovy	42
6.2	Plánování odborného výcviku instruktorem	43
6.2.1	Tematické plány	43
6.2.2	Přeřazovací plán	44
6.3	Odborný výcvik a produktivní práce	44
6.4	Příprava instruktora na učební den	44
6.4.1	Postup vypracování přípravy instruktorem na učební den	45
6.4.2	Zpracování písemné přípravy na učební den instruktorem	46
6.4.3	Forma zpracování písemné přípravy	47
7	ZÁKLADY ORGANIZACE, METODIKY	
	A DIDAKTIKY VYUČOVÁNÍ ODBORNÉMU VÝCVIKU	48
7.1	Organizace vyučovacího dne	48
7.1.1	Délka vyučovacího dne odborného výcviku	48
7.1.2	Dopolední a odpolední vyučování odbornému výcviku	48
7.1.3	Přestávky v učebním dnu odborného výcviku	48
7.2	Vztah odborného výcviku k ostatním vyučovacím předmětům	49
7.2.1	Problémy přechodu žáků ze základní školy do učňovského zařízení	49
7.2.2	Mezipředmětové vztahy a spolupráce mezi jednotlivými předměty	49
7.3	Vedení evidence v odborném výcviku	50
7.3.1	Evidence odborného výcviku při skupinovém odborném výcviku	50
7.3.2	Evidence individuálního odborného výcviku, který vedou instruktoři	50
7.3.3	Evidence plnění žákovských norem	52
7.3.4	Evidence o proškolení ze zásad bezpečnosti, hygieny práce a požární ochrany	52
7.3.5	Dokumentace důležitá pro instruktora žáků	52
7.3.6	Dokumentace žáka	53
7.4	Organizace vyučování v odborném výcviku	53
7.4.1	Pojem organizace vyučování	53

7.4.2	Učební skupiny žáků v odborném výcviku	53
7.5	Formy odborného výcviku	54
7.5.1	Skupinový odborný výcvik	54
7.5.2	Individuální odborný výcvik	55
7.6	Požadavky na vyučovací den odborného výcviku	56
7.6.1	Základní typy vyučovacích dnů	56
7.6.2	Struktura vyučovacího dne	57
7.7	Vyučovací metody v odborném výcviku	58
7.7.1	Charakteristika vyučovacích metod používaných v odborném výcviku ...	58
7.7.2	Výběr vyučovacích metod	58
7.7.3	Motivační metody	59
7.7.4	Metody osvojení učiva	59
7.7.5	Metody upevňování vědomostí, vytváření dovedností a návyků	62
7.7.6	Metoda kontroly a pozorování	64
7.7.7	Metoda hodnocení a klasifikace odborného výcviku	64
7.8	Didaktické zásady v odborném výcviku	74
7.8.1	Pojem didaktických (vyučovacích) zásad	74
7.8.2	Didaktické zásady	74
7.8.2.1	Zásada uvědomělosti a aktivity žáků	75
7.8.2.2	Zásada vědeckosti ve výuce	76
7.8.2.3	Zásada spojení teorie a praxe v odborném výcviku	76
7.8.2.4	Zásada soustavnosti (systematičnosti) v odborném výcviku	76
7.8.2.5	Zásada trvalosti	77
7.8.2.6	Zásada názornosti	77
7.8.2.7	Zásada přiměřenosti	77
7.8.2.8	Zásada výchovy na základě produktivní práce	78
7.9	Výběr didaktických zásad instruktorem	78
7.10	Základní a rozšiřující učivo	79
7.11	Spolupráce instruktora s vychovateli	79
8	BEZPEČNOST A OCHRANA ZDRAVÍ A HYGIENA PRÁCE ŽÁKŮ PŘI PRAKTICKÉM VYUČOVÁNÍ	80
8.1	Základní pojmy	80
8.2	Povinnosti zaměstnavatelů	80
8.3	Povinnosti zaměstnanců	81
8.4	Úkoly vedoucích pracovníků organizací resortu MZe ČR na úseku bezpečnosti a ochrany zdraví při práci	81
8.5	Požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci na pracoviště praktického vyučování žáků učňovských zařízení	82
8.6	Zdraví škodlivé látky	83

8.7 Proškolení žáků učňovských zařízení v otázkách bezpečnosti a ochrany zdraví při práci	84
8.8 Pracovní a školní úrazy žáků učňovských zařízení	85
8.9. Základní předpisy bezpečnosti a ochrany zdraví při práci	86
9 KONTROLNÍ OTÁZKY	88
Otázky ke kapitolám: Úvod a Organizace soustavy mládeže na povolání	88
Otázky ke kapitole: Obecně platné právní předpisy z oblasti přípravy žáků na povolání	88
Otázky ke kapitole: Základy aplikované psychologie pro instruktory žáků	89
Otázky ke kapitole: Význam a poslání instruktorů žáků při odborném výcviku	89
Otázky ke kapitole: Základní učební dokumenty a jejich využívání instruktory	89
Otázky ke kapitole: Základy organizace, metodiky a didaktiky vyučování odbornému výcviku	90
Otázky ke kapitole: Bezpečnost a ochrana zdraví a hygiena práce žáků při praktickém vyučování	91
10 ZÁVĚREM	92
11 PŘÍLOHY	93
Evidence odborného výcviku na pracovištích orgánů a organizací	93
Orientační hlediska pro instruktory při klasifikaci prospěchu žáků v odborném výcviku	95
Metodické vzory při přípravě na vyučovací den odborného výcviku s aplikací na podmínky SOU, SPV a PPV	96
12 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	100